

CS

CS

CS

EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 1.3.2011
KOM(2011) 83 v konečném znění

**ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

**Zpráva o hodnocení programu „Evropa pro občany“ na období 2007–2013 v polovině
období**

**ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

**Zpráva o hodnocení programu „Evropa pro občany“ na období 2007–2013 v polovině
období**

OBSAH

1.	ÚVOD	4
1.1	Program	4
1.2	Hodnocení v polovině období	6
2.	HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ HODNOCENÍ	7
2.1	Význam	7
2.2	Celková účinnost programu	8
2.3	Celková účelnost programu, účast a dopad	8
2.4	Udržitelnost a šíření výsledků	9
3.	OPATŘENÍ PŘIJATÁ V NÁVAZNOSTI NA DOPORUČENÍ	10
3.1	Dosažení většího porozumění a přináležitosti k EU	10
3.2	Další zlepšení a úpravy provádění programu	10
3.3	Dosažení vyváženější účasti	11
3.4	Zvýšení politického a mediálního dopadu činností podporovaných programem	12
4.	ZÁVĚRY	12

1. ÚVOD

Tento dokument předkládá hlavní zjištění a doporučení vyplývající z hodnocení programu „Evropa pro občany“ na období 2007–2013 v polovině období, jakož i reakce a závěry Komise týkající se těchto doporučení.

1.1. Program

Akční program EU „Evropa pro občany“ na podporu aktivního evropského občanství byl Evropským parlamentem a Radou zaveden v prosinci 2006¹. Obecné cíle programu jsou tyto:

- 1) poskytovat občanům příležitost spolupracovat a podílet se na budování demokratické a do světa otevřené Evropy, která bude stále užším svazkem, sjednoceným a obohaceným díky své kulturní rozmanitosti, a rozvíjet tak občanství Evropské unie;
- 2) rozvíjet vědomí evropské identity, vycházející ze společných hodnot, historie a kultury;
- 3) podporovat pocit přináležitosti k Evropské unii mezi jejími občany;
- 4) posilovat toleranci a vzájemné porozumění mezi evropskými občany, respektovat a podporovat kulturní a jazykovou rozmanitost a zároveň přispívat k dialogu mezi kulturami.

Zvláštní cíle programu „Evropa pro občany“ jsou tyto:

- 5) setkávání občanů z různých místních komunit po celé Evropě, aby mohli sdílet a vyměňovat si zkušenosti, názory a hodnoty, poučit se z historie a utvářet budoucnost;
- 6) podpora činnosti, diskusí a úvah souvisejících s evropským občanstvím, demokracií, společnými hodnotami, historií a kulturou prostřednictvím spolupráce organizací občanské společnosti na evropské úrovni;
- 7) přiblížení Evropy jejím občanům tak, že budou propagovány evropské hodnoty a úspěchy, jichž Evropa dosáhla, a zároveň bude uchovávána vzpomínka na její minulost;
- 8) podpora spolupráce mezi občany a organizacemi občanské společnosti ze všech zúčastněných států, příspěvek k interkulturnímu dialogu a zdůrazňování rozmanitosti i jednoty Evropy, přičemž by se zvláštní pozornost měla věnovat činnostem, které se zaměřují na vytváření užších vazeb mezi občany členských států Evropské unie ve složení k 30. dubnu 2004 a občanů členských států, které přistoupily od tohoto dne.

¹ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1904/2006/ES ze dne 12. prosince 2006, Úř. věst. L 378, 27.12.2006, s. 32.

Program má rozpočet ve výši 215 milionů EUR² a je založen na čtyřech akcích:

- a) Aktivní občané pro Evropu, která zahrnuje:
 - partnerství měst
 - projekty občanů a podpůrná opatření.
- b) Aktivní občanská společnost v Evropě, která zahrnuje:
 - strukturální podporu evropských organizací zabývajících se výzkumem v oblasti veřejné politiky (skupiny odborníků),
 - strukturální podporu organizací občanské společnosti na evropské úrovni,
 - podporu projektů uskutečňovaných z podnětu organizací občanské společnosti.
- c) Společně pro Evropu, která zahrnuje:
 - velmi významné události, jako jsou vzpomínkové oslavy, udělování cen, umělecké projekty, celoevropské konference,
 - studie, průzkumy a výzkumy veřejného mínění,
 - nástroje pro šíření informací.
- d) Aktivní evropská paměť, která zahrnuje:
 - ochranu hlavních míst a archivů spojených s deportacemi a připomínání památky obětí.

K plánovaným výstupům programu patří:

- programy činností prováděné organizacemi, které jsou podporovány provozními granty, včetně setkání, dialogu s orgány EU, zpráv o postojích, vytváření sítí, výměny osvědčených postupů a zvyšování povědomí;
- setkání, programy a nástroje vzdělávání a odborné přípravy, publikace, činnosti v oblasti šíření informací prováděné organizacemi občanské společnosti;
- setkání občanů, konference, informační kampaně a odborná příprava úředníků odpovědných za navazování partnerských vztahů mezi městy;

²

V rámci ročních rozpočtů přidělil rozpočtový orgán dodatečné prostředky v roce 2009 (3 miliony EUR) a v roce 2010 (1,775 milionu EUR) a celkový rozpočet programu se tudíž zvýšil na 219,775 milionů EUR.

- velmi významné události na úrovni EU během jednotlivých předsednictví EU, studie v oblasti aktivního občanství (účast občanů) se zaměřením na dobrovolnickou činnost, mobilitu a občanství.

Programu „Evropa pro občany“ předcházel akční program Společenství na podporu aktivního evropského občanství (účast občanů) na období 2004–2006. Program s rozpočtem ve výši 72 milionů EUR potvrdil nutnost prosazovat trvalý dialog s organizacemi občanské společnosti a obcemi a podporovat aktivní účast občanů³.

Program „Evropa pro občany“ zahrnuje všech 27 členských států EU. V roce 2007 se k programu mimoto připojilo Chorvatsko, za nímž v roce 2009 následovala Albánie a Bývalá jugoslávská republika Makedonie (FYROM). Účast organizací z nových členských států se v průběhu prvních tří let provádění programu zvyšovala. Tato tendence je obzvláště významná v případě Maďarska a Polska.

Program je řízen centrálně Evropskou komisí, které je nápomocna Výkonná agentura pro vzdělávání, kulturu a audiovizuální oblast (EACEA). Evropská komise je pověřena strategickým řízením programu, včetně stanovení priorit a cílů, správy rozpočtových prostředků, řízení a sledování provádění programu a dohledu na hodnocení. EACEA odpovídá za řízení určitých částí programu pod dohledem Komise, tj. provádění činností souvisejících s udělováním grantů, shromažďováním, analyzováním a předáváním veškerých informací potřebných pro řízení provádění programu Evropa pro občany Komisi⁴.

Ve většině zúčastněných zemí byla mimoto zřízena národní kontaktní místa⁵. Úkolem národních kontaktních míst je zpřístupňování informací o programu Evropa pro občany širokému spektru možných příjemců, poskytování podpory žadatelům a sledování vývoje v oblasti aktivního občanství na vnitrostátní úrovni a informování Evropské komise o tomto vývoji.

1.2. Hodnocení v polovině období

Hodnocení v polovině období provedla Komise s podporou externích odborníků⁶. K celkovým cílům hodnocení patřilo:

³ Úplná zpráva o externím hodnocení akčního programu Společenství na podporu aktivního občanství je k dispozici na internetu na adrese: http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/evalreports/index_en.htm#civilsocietyHeader.

⁴ Rozhodnutí Komise ze dne 20. dubna 2009 o zřízení výkonné agentury pro správu činnosti Společenství v oblasti vzdělávání a kultury a v audiovizuální oblasti podle nařízení Rady (ES) č. 58/2003, nazvané Výkonná agentura pro vzdělávání, kulturu a audiovizuální oblast, (2009/336/ES), Úř. věst. L 101, 21.4.2009, s. 26.

⁵ V letech 2009 a 2010 zřídilo kontaktní místa programu Evropa pro občany 17 členských států, které požádaly Evropskou komisi o finanční podporu. Dalších 5 zemí poskytovalo služby kontaktních míst programu Evropa pro občany *ad hoc* bez žádosti o finanční podporu. Usiluje se o zřízení kontaktních míst programu Evropa pro občany ve všech zemích, které se účastní programu. Seznam stávajících kontaktních míst programu Evropa pro občany je k dispozici na internetu na adrese: http://ec.europa.eu/citizenship/how-to-participate/doc714_en.htm.

⁶ ECOTEC Research and Consulting Ltd. Upozorňujeme, že dne 4. října 2010 společnost změnila svůj název na ECORYS UK Limited. www.ecotec.com.

1. podat přehled o výsledcích, jichž bylo dosaženo v prvních třech letech provádění programu;
2. posoudit kvalitativní a kvantitativní aspekty provádění a
3. vydat doporučení a pokyny ohledně toho, jak by bylo možno ve zbývajících letech provádění programu zlepšit.

Hodnocení se zaměřilo na význam, účelnost a účinnost programu a jeho soudržnost s ostatními opatřeními na podporu rozvoje aktivního evropského občanství.

Hodnocení bylo provedeno v průběhu roku 2010 a vycházelo z údajů za roky 2007, 2008 a 2009⁷.

2. HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ HODNOCENÍ

2.1. Význam

Hodnocení v polovině období potvrdilo význam programu Evropa pro občany, zejména pokud jde o dosažení jeho celkového cíle „*poskytovat občanům příležitost spolupracovat a podílet se na budování Evropy, která bude stále užším svazkem, a rozvíjet tak občanství Evropské unie*“.

Činnosti podporované programem mohou mít na občany kladné dopady, jako je například zvýšený pocit sounáležitosti a evropské identity, změna postojů účastníků programu vůči ostatním evropským občanům, podpora jejich účasti v demokratických procesech a zlepšení jejich znalostí a zvýšení zájmu, pokud jde o Evropskou unii a orgány EU.

Z hodnocení vyplývá, že stávající program Evropa pro občany může hrát úlohu při posilování úlohy občanů při vytváření nových politik a strategií, jako je Evropa 2020. Toho lze dosáhnout sladěním priorit programu s politickými cíli Komise, prostřednictvím projektů k vypracování návrhů, které by mohly ověřovat důvody nových iniciativ politiky, zajištěním většího šíření výsledků projektů a vytvářením silnějších vazeb s ostatními programy a iniciativami EU.

Program má jednoznačné přínosy, pokud jde o rozsah a oblast činností prováděných organizacemi, jež jsou programem podporovány. Jako nejdůležitější přínos zapojení EU se jeví ovlivňování kapacit občanské společnosti a sítí, což bude mít v budoucnu dopad na proces politiky.

⁷ 113 provozních grantů, 366 projektů občanské společnosti, 141 projektů týkajících se evropské paměti, 9 inovativních akcí, 29 projektů občanů, 225 projektů vytváření sítí mezi partnerskými městy a 2 927 setkání občanů partnerských měst.

2.2. Celková účinnost programu

Z hodnocení vyplývá, že poptávka po programu je i nadále velká a soudě podle počtu podaných žádostí a podílu schválených žádostí je rozpočet programu nižší než skutečná poptávka.

Hodnocení rovněž poukázalo na skutečnost, že u akcí a opatření, jako je aktivní evropská paměť, provozní granty a opatření v oblasti mobility, existuje značná míra neuspokojené poptávky.

Stávající program usiluje o náležitou rovnováhu a dosahuje uspokojivé efektivnosti nákladů prostřednictvím kombinace akcí oslovujících malé subjekty a akcí, které podporují budování kapacit.

Zdá se, že provádění programu je celkově uspokojivé, včetně rozdělení povinností mezi Evropskou komisí a Výkonnou agenturu pro vzdělávání, kulturu a audiovizuální oblast (EACEA). Rozdělení povinností mezi Komisí a výkonnou agenturu přineslo více možností, jak dosáhnout součinnosti, a to díky sladění postupů podávání žádostí s ostatními programy, které spravuje EACEA, a vyšší účinnosti, pokud jde o vyřizování žádostí o podporu a žádostí o informace podaných příjemci.

Co se týká kontaktních míst programu Evropa pro občany, většina dotazovaných příjemců pokládala jejich služby za velmi užitečné (77 % až 78 %). Z hodnocení vyplývá, že existuje prostor pro další zlepšení, pokud jde o vytváření užších vazeb mezi kontaktními místy programu Evropa pro občany a sítí koordinátorů pro navazování partnerství, jakož i větší pokrytí a zviditelnění kontaktních míst programu Evropa pro občany v jednotlivých zemích.

Jako hlavní body týkající se zlepšení řízení programu byla v hodnocení zmíněna potřeba větší soudržnosti pokynů a jednodušších formulářů, poskytování formulářů žádostí a souvisejících materiálů s dostatečným předstihem před lhůtami pro podávání žádostí a poskytování kvalitativní zpětné vazby s ohledem na žádosti.

2.3. Celková účelnost programu, účast a dopad

Z hodnocení v polovině období vyplývá, že operativní cíle provádění programu a rovněž očekávání příjemců s ohledem na program jsou plněny.

Výsledky hodnocení poskytují důkazy, že program oslovuje značný počet nových předkladatelů projektů – jedná se o něco méně než polovinu zkoumaných projektů. Zdá se, že počet nových žadatelů je nejvyšší v rámci akce programu věnované paměti (63 %) a nižší, avšak přesto významný v rámci akce partnerství měst (přibližně 33 %).

Pokud jde o vyvážené zeměpisné zastoupení předkladatelů projektů, nejvíce zastoupenými zeměmi jsou země ve střední a západní části Evropy a Itálie. Zdá se, že nedostatečně zastoupené země se nacházejí v severní a rovněž v jižní a jihovýchodní Evropě. Je však třeba zdůraznit, že vezme-li se v úvahu rovněž původ partnerů projektu a státní příslušnost účastníků projektů, je rozložení mnohem širší a zeměpisné pokrytí mnohem rovnoměrnější.

Z hodnocení vyplývá, že zastoupení žen a mužů v činnostech programu je vyvážené, nedostatečně zastoupené jsou však menšiny, osoby se zdravotním postižením a skupiny na okraji společnosti obecně.

Dopady programu lze shrnout do těchto kategorií:

a) Podpora organizací a hnutí občanské společnosti a budování jejich kapacit

- Organizace občanské společnosti hrají cennou úlohu jako prostředníci mezi subjekty veřejné politiky a občany – hodnotitel uvedl, že tyto organizace provádějí činnosti, které vytvářejí značné „multiplikační účinky“ tím, že informují širší veřejnost o záležitostech souvisejících s EU a podněcují informovanou diskusi o aktuálních politických otázkách.

b) Podněcování hnutí partnerství měst

- Z hodnocení v polovině období vyplývá, že program možné příjemce podnítil, aby více přemýšleli o větším tematickém pokrytí a vytváření vazeb s novými tématy nebo oblastmi politiky, jako jsou otázky ochrany životního prostředí nebo připomínání minulosti.

c) Kladný vliv na rozsah a objem činností prováděných organizacemi, které se zabývají výzkumem veřejné politiky (skupiny odborníků)

- Hodnocení prokazuje, že financování poskytnuté programem umožnilo podpořeným organizacím zvýšit evropské zaměření jejich činnosti, rozvíjet partnerství a sítě v celé EU a oslovit evropské cílové skupiny.

d) Kladné dopady na účastníky činností podporovaných programem, pokud jde o učení, vzájemné porozumění a ztotožnění se s EU

- Hodnocení v polovině období poskytuje přesvědčivé důkazy o kladných účincích na účastníky, včetně navazování nových kontaktů s osobami v celé EU, rozvoje nových dovedností a zájmů a většího zapojení do organizování událostí nebo projektů na úrovni EU.

Hodnocení tudíž poskytuje důkazy o kladném dopadu programu v souladu s jeho cíli.

2.4. Udržitelnost a šíření výsledků

Z hodnocení vyplývá, že program je schopen dosáhnout dlouhodobější udržitelnosti rozvíjením kapacit občanské společnosti a vybízením účastníků, aby se v budoucnu sami stali aktéry a šířiteli. 53 % účastníků, u nichž bylo za účelem hodnocení v polovině období prováděno šetření, mělo v úmyslu zapojit se do organizování či propagace vlastních akcí a 45 % plánovalo, že rozvine nápady na vlastní akce.

Podle průzkumu u příjemců programu by zrušení nebo snížení výše financování mělo za následek negativní výsledky v podobě menšího rozsahu činností, nižšího počtu účastníků, slabšího mezinárodního rozměru, vytváření méně sítí a menší mobility. S menší pravděpodobností by pokračovaly projekty občanské společnosti.

Pokud jde o šíření výsledků, hodnocení poukazuje na skutečnost, že velká většina předkladatelů projektů tvrdí, že úspěšně využila řadu metod komunikace, zejména události a různé formy sociálních/interaktivních médií nebo multimédií, jako jsou tištěné publikace a DVD.

Byla zjištěna řada překážek většího šíření: k těmto překážkám patří neexistence zvláštních finančních prostředků na komunikační činnosti, náklady na reklamu a překlady, potřeba odborných pracovníků a poměrně nedostatečný zájem ze strany vnitrostátních sdělovacích prostředků.

3. OPATŘENÍ PŘIJATÁ V NÁVAZNOSTI NA DOPORUČENÍ

Doporučení vyplývající z hodnocení v polovině období lze seskupit do čtyř hlavních kategorií. Evropská komise zamýšlí přijmout v reakci na tato doporučení vhodná opatření v průběhu zbývajících období stávajícího programu a vezme doporučení v úvahu při přípravné práci pro program další generace.

3.1. Dosažení většího porozumění a přináležitosti k EU

Hodnocení v polovině období za prvé doporučuje, aby se posílila vazba mezi programem a významnými společenskými otázkami a záležitostmi, které občané určili jako záležitosti, o něž se přímo a aktuálně zajímají.

Stávající program by měl za druhé v budoucnu zvážit způsoby podpory významných strategických cílů a politických priorit EU, jako je strategie Evropa 2020, a zajištění vazeb s Evropským rokem dobrovolných činností na podporu aktivního občanství. Měly by být podpořeny projekty, které mají úzké vazby s těmito prioritami EU.

Tato doporučení by se měla za třetí projevit v úloze a funkci stálých a ročních priorit programu.

Stávající program již umožňuje více zviditelnit projekty zaměřené na aktuální otázky politiky EU. Ve výběrovém řízení bude vynakládáno další úsilí s cílem lépe určit a podpořit projekty, které účinně prosazují porozumění a přináležitost k EU.

Při stanovování ročního zaměření stálých priorit programu bude další pozornost věnována stávajícím politickým souvislostem. V potaz se vezmou potřeby a zájmy vyjádřené zúčastněnými stranami a rovněž součinnost s ostatními podobnými programy a iniciativami podporovanými EU.

3.2. Další zlepšení a úpravy provádění programu

Doporučení týkající se provádění stávajícího programu a možných úprav zahrnují:

- nalezení vhodné rovnováhy mezi podporou velkých zúčastněných stran se strukturálním významem a oslovením a podporou (prostřednictvím budování kapacit) malých a/nebo nových účastníků;
- zvýšení úrovně financování pro akce Aktivní evropská paměť a Aktivní občanská společnost;

- věnování pozornosti rovnováze mezi oslovením značného počtu účastníků a zachováním kvality a inovativního obsahu podporovaných činností;
- sledování dopadu kontaktních míst programu Evropa pro občany a další rozvoj jejich kapacit;
- u všech opatření rozšíření úlohy odborné přípravy, budování kapacit a podpory pro šířitele;
- trvalý přezkum struktury a obsahu formulářů žádostí a jejich zjednodušení, je-li to možné;
- zpracovávání žádostí v dalších jazycích EU (kromě tří pracovních jazyků EU).

Evropská komise ve spolupráci s Výkonnou agenturou pro vzdělávání, kulturu a audiovizuální oblast (ECAEA) již provedla řadu opatření k trvalému zlepšování provádění stávajícího programu. K těmto opatřením patří vybízení k poskytování pravidelné zpětné vazby ze strany příjemců (prostřednictvím strukturovaného dialogu a jiných prostředků) a ze strany kontaktních míst programu Evropa pro občany. Zpětná vazba se využívá k přizpůsobení a zjednodušení provádění programu. Příkladem je zavedení paušálních sazeb pro projekty týkající se partnerství měst v roce 2010.

Byla zavedena podpůrná opatření s cílem zlepšit rozvoj kapacit předkladatelů projektů, zejména v oblasti partnerství měst. Z těchto opatření mohou mít prospěch rovněž další příjemci programu, například organizace občanské společnosti.

V roce 2011 bude uváženo a případně provedeno přehodnocení rozdělení finanční podpory pro různé akce v Evropě v rámci programu Evropa pro občany v rámci celkových prostředků přidělených na program, jak se v současnosti předpokládá ve finančním plánu na období 2011–2013.

V roce 2011 bude pokračovat podpora kontaktních míst programu Evropa pro občany s ohledem na odbornou přípravu a pravidelnou výměnu informací. Evropská komise všechny členské státy EU a země účastníci se programem aktivně vybízí, aby zřídily kontaktní místa programu Evropa pro občany.

3.3. Dosažení vyváženější účasti

V hodnocení v polovině období je zdůrazněno, že původ vedoucích partnerů projektů, které jsou podporovány programem, není v Evropské unii rozložen rovnoměrně. Projekty mimoto neoslovují stejně všechny skupiny ve společnosti.

Již byla přijata opatření zabývající se zeměpisnou rovnováhou, která budou pokračovat i v budoucnu. K těmto opatřením patří větší snahy o zviditelnění programu Evropa pro občany prostřednictvím kontaktních míst programu Evropa pro občany v zemích, v nichž se nachází méně předkladatelů projektů. Komise mimoto i nadále podporuje zřizování národních kontaktních míst ve všech zúčastněných zemích.

Ve všech zúčastněných zemích přitahují další pozornost věnovanou programu velmi významné události, jako jsou události předsednictví a každoroční udílení cen Golden Stars (pro obzvláště úspěšný projekt financovaný programem). Při výběru projektů by měla být mimoto zajištěna lepší zeměpisná rovnováha, například zvýšením kvalitativní prahové hodnoty pro země, které značně překračují průměrnou míru účasti v programu.

Co se týká „těžko dosažitelných“ skupin, program Evropa pro občany věnoval zvláštní pozornost rovné účasti na činnostech programu založené na pohlaví, věku a zdravotním postižení. Zvláštní pozornost byla věnována podpoře účasti žen na demokracii na místní úrovni. O lepší zapojení „těžko dosažitelných“ skupin se bude usilovat sdílením poznatků a osvědčených postupů získaných z projektů, které byly v této oblasti obzvláště úspěšné. Jejich zkušenosti budou začleněny do celého programu.

3.4. Zvýšení politického a mediálního dopadu činností podporovaných programem

Z hodnocení v polovině období vyplývá, že existuje potenciál, jehož lze využít k zvýšení politického dopadu programu prostřednictvím činností jako:

- využití vazeb mezi budováním kapacit místní samosprávy a činnostmi v oblasti partnerství měst, které jsou podporovány programem;
- využití možnosti zorganizovat akce, setkání s tiskem, partnerství a jednání u kulatého stolu, jež spojují tvůrce politik, odborníky na jednotlivá témata a organizace využívající program a jejich sítě s cílem zabývat se zvláštními politickými otázkami;
- zajištění, aby kdykoli je to možné, projekty posoudily své dopady ve sdělovacích prostředcích a na rozhodovací proces;
- vytváření užších vazeb s ostatními programy a iniciativami EU, jako jsou programy Základní práva a občanství, Mládež v akci, Kultura, internetová demokracie a internetová účast;
- vybízení podpořených projektů, aby analyzovaly dopad svých nástrojů k šíření informací;
- vypracování podrobnější analýzy účelnosti akce č. 3 „Společně pro Evropu“, zejména s ohledem na ohlasy ve sdělovacích prostředcích a dopady na účastníky.

Komise bude usilovat o to, aby umožnila lepší analýzu a zhodnocení dopadů jednotlivých projektů v závěrečných zprávách, a to úpravou struktury těchto zpráv.

4. ZÁVĚRY

Hodnocení potvrzuje význam programu „Evropa pro občany“ pro podporu účasti občanů, posílení pocitu sounáležitosti, toleranci a vzájemné porozumění. Program až dosud poskytl 2,8 milionům evropských občanů a jejich organizacím příležitost spolupracovat a podílet se na procesu budování Evropy, vyjádřit své názory a zapojit se do procesu politiky. Program spojil lidi a místní komunity z různých zemí. V hodnocení je vyzdvížen rovněž prostor pro další rozvoj.

Hodnocení prokazuje, že poptávka po programu je velká a že rozpočet programu je nižší než skutečná poptávka. V zájmu oslovení možných předkladatelů projektů a dalšího posílení dopadů programu by se mělo vážně uvažovat o přehodnocení finanční podpory v rámci rozpočtu stávajícího programu.

Bude-li rozhodnuto o pokračování programu v příštím víceletém finančním rámci, bylo by možno poznatky získané z hodnocení v polovině období začlenit do úvah a přípravné práce v souvislosti s programem na období 2014–2020. Z hodnocení v polovině období vyplývá zejména nutnost posílit politický dopad programu. Případný příští program by měl být proto úžeji spojen s hlavními tématy v agendě EU. Příští program musí být soudržný v zájmu lepší evropské správy věcí veřejných a využití součinnosti s ostatními programy a politikami EU.